

Mvù Pôl mé bò Yeésò bò ké Efêse

Bèh bieê

¹ Né mè Pôl, mbòŋ tebê Yeésò *Kristò. Càŋ lé mè mân sie kwaá naâ mé kàgà-ndòn seèn. Mè mvù hén nyagá njií né mé bí, bò nùàr Càŋ ké Efêse mé né gi temé tégi yoòr Yeésò Kristò kwaá njií dɔ́oŋ.

² Tele beèh Càŋ bô Fehtoò beèh Yeésò Kristò a, kúlú bí, bó haá bí dɔ́lê.

Bò njèh bebagaà mé Càŋ né béh felè Yeésò haá

³ Kùsèm Càŋ Tele Fehtoò beèh Yeésò Kristò! À lɔ naá giì béh bò dàm njèh bebagaà ké te yulú kulú haá. À lɔ béh haá keéh naâ beeè Kristò.

⁴ Mé à lɔ nde wóŋ si, sâ dàb mé à lɔ béh yoòr Yeésò Kristò balé yií gi aá, ye te béh ndeeè den lom bò nùàr nyí, mé ndògò veén déi yoòr beèh njené sáb cú.

⁵ Càŋ mé húóm-temé seèn lɔ ménâ nyegé kwaá giì mé kàgà-ndòn seèn, ye nyí ndeeè nde né béh bò huaán nyí mé Yeésò Kristò sie seér ma. À lé ménâ gwaán naâ kɔó.

⁶ Sâ ye te tàngòr húóm-temé nyí njené yuo kelà cie mé njéh. Béh yila baá-re fùgò làgàtì beè seèn kuû. Sâ dɔ́oŋ né mé Huaán yíé-temé seèn.

- ⁷ Mé húóm Nunà, à lé naâ béh te veéne yili sôm, à kulu sôm yûlá-temé beèh lè seèn ndô. Sâ dôónj, ye te béh ñene kô tàñòr húóm-temé nyî teèn.
- ⁸ Né lom felè beèh faá cí nô yaám ndeé, ye te kóïkôj bô lo nyî Yam sie lom béh beè mé gùm mene.
- ⁹ Njií mé à lô naâ ter nyegé naáb kwaá sâ, lô naá giì mé kàgà-ndòn seèn, ye te ndeè mboón mé Kristò ma. À béh hén feh keéh né cí,
- ¹⁰ wa lou mé wónj nde né teèn gií, nyí nde né njeh ké te vulúu mé ká doó mene dôónj bécénè horó bilí, te Kristò den lom felè boòn koó.
- ¹¹ Mé Kristò béh baá gi mé gà teèn. Sâ tueé né ye, Càn lô béh ter ké toò balé kwaá naâ mé kàgà-ndòn seèn. Né ménâ, à njeh dôónj boó gi yeé jéjég faá à nyegé kwaá yeé nô,
- ¹² te be terrèb seèn ñené yuo kelà yoòr beèh bò toò-jògò bò mé lô naá giì ndèm mé Kristò kwaá lögó.
- ¹³ Mé bí mene ndô, cu mé Njàgà Bagaà mé né ñgòr gècén lé waà naâ ké lètenè biì te yili sôm bí, ñgweéh bí lé naá giì temé yoòr Kristò kwaá njii mà! Yeé baá ménâ, Càn maga kwaá gi bí yili seèn yoòr ndô. Mágá sâ né Cúcuí Ñagâ. Cúcuí Ñagâ sâ lô ndéb seèn jegé naâ koó.
- ¹⁴ Béh yeé kwa baá bú, béh kô baá-re mé njeh ndô, ye ñgûlú Càn né béh kela, ye lou mé Càn nde né béh dé kèì cén yili sôm wa, béh nde né ñgûlú seèn yieé ma. Sâ dôónj, Càn ye te be terrèb nyî ñené yuo kelà cie mé njeh.

Pôl né Càŋ teèn vra

¹⁵ Mô né mân, mè né lom Càŋ felè biì mé gècén mene vra. Lòù sam, bó ye mè a, bí né lom temé yoòr Fehtoò beèh Yeésò kwaá njií, wa bí bò Yeésò bò gwaán né mé temé cén ndo ma.

¹⁶ Mè né Càŋ felè biì vra, mè sòn dù bëh. Mè né bú dua,

¹⁷ bú Càŋ *sùsùm, Tele Fehtoò beèh Yeésò Kristò, mè ye bú a:

Há ɳéí cú bí Cúcuí seèn lòù, te bí ɳgweé komo njeh, à feh ɳagá bí gècén seèn, te bí kɔ ɳéí cu Càŋ dé ɳeî.

¹⁸ Bú a, kúkùr seèn, à sì kwá lege ɳagâ seèn lè biì, te bí ɳene gèh ndèm mé à yilá kwaá né bí beè seèn mé njéh doô.

Bú a, bó te gèh sèsàm ɳgùlù mé bò nùàr seèn nde né kwa dòón den den njolò biì bësónè.

¹⁹ Bú a, bó te béh bí bòó mé né gi temé yoòr seèn kwaá njií dòón, béh ɳene kɔ be terreb seèn mé né lom yoòr beèh faá cí nɔ yieé. Terreb seèn bú sâ, dé seèn dé se komoò sam.

²⁰ À lé Yeésò Kristò te cio komo sɔóm naâ mé terreb bú sâ, à weh ɳaá mé bú ké te vulúu, à kwaá njií bú te be gaâ seèn.

²¹ Felè njeh dòón né bú. Terreb wôŋ né mene naàn, né mene gèh terreb dé heè ké te vulúu dòón, né gi ka seèn. Gwaán yilí boòn a, ɳgúlì yòŋ méné wóŋ dòón, gwaán bú a, ndé ɳgúlì yilá te nàm dé ké toò mene dòón, felè boòn dòón né Kristò.

22 Càŋ lɔ ka ba gulè Kristò ba yií giì naâ njèh dɔ́ŋ; à feh te mbàgà seèn sie kwaá né bú ndɔ.

23 Mbàgà seèn sâ né faá kukuŋ Kristò nɔ. Kristò mé gùm mene ḥené yuo kelà né teèn, à yoòr né mé kèkènè Càŋ mé gùm mene ndɔ.

2

Bèh yili yuoò

1 Léi toò, bí lé naâ mé gècén mene sabé, bí né te veén teré yilá, bí lé beē Càŋ naá giì cúg faá bò komó nɔ.

2 *Wón lé bí yoòr yila seér naâ koó, bí ḥgɔ seér ci. Bí lé sòn ḥgweé seér naâ dé mgbè terrèb ké ter ka vulû. Wa hên, terreb seèn hèllè ka gi ḥgwéh ndɔ, née ka mé seé yoòr bò ḥgén-sòn bò temá ndéé den ye.

3 Béh né koó ye, béh dɔ́ŋ lé naá giì ménâ ndɔ. Tuaá veén lé naâ béh lè salé, béh lé naá giì njií mé ḥgàn yoòr beē gwaán né koó bɔ́ seér, béh lé njèh dɔ́ŋ bɔ́ giì naâ mé feh beē ménâ. Béh sé naá giì ju mé gèh dene bú sâ die, faá bò nùàr dɔ́ŋ nɔ.

4 Mé njéh mene, húóm-temé Càŋ né njèh yɔgɔ̄: Càŋ mé húóm-temé seèn né seér cu béh jere koó.

5 Béh lé né gi mene toò seèn mé veén beē hèllè komó cúg, à lé naâ béh yɔ́ŋ dé feé mé *Kristò haá seér, à yili sɔm béh dé lòù,

6 à béh te cio komo sɔm keēh mé bú, à béh kwaá njií seér ké te vulúu, te béh bó den koó.

⁷ Càŋ béh tàŋjòr hú́m-temé seèn mé Yeésò Kristò ménâ feh keéh gi né, ye te bò jomo bò dɔ̄jy ñene kwaá gi fùgò dueè nyî njolò.

⁸ Bí lé yili yuoó naâ mé fùgò hú́m-temé Càŋ sâ. Lé naâ mé temé yoòr Càŋ kwaá njii. Bú sâ lé mé kàgà-ndòn biì nùà njeh ná ñgwêh. Càŋ lé bí fùgò sâ haá naâ mé lèi seèn.

⁹ Béh lé seé bagaà déi bó kòmò ná ñgwêh ndɔ; à lé béh haá naâ dé lòù, ye te nùàr mé seé déi mbaá púnó kú cú.

¹⁰ Bí kó sér ye, Càŋ lɔ́ béh meè naâ koó; wa, à lɔ́ béh si bilí kwaá naâ yoòr Yeésò Kristò, ye te ká jomo, yoòr beèh ndeè yam lom bò seé bebagaà mé nyí lɔ́ naá giì léí jògò ter nyegé kwaá doô.

Gèh nùàr cén dé feé

¹¹ Mɔ́ né mân, bí mùnò njí cú dene biì dé léí toò, bí bò́j mé Jûf ñàr-lè sam, mé bò *Jûf bí yilá né kurú, wa lòù sam, bó né dé bɔ̄òn *ñgór ñoób ma. Sâ né lom mágá te ñgàn̄ yoòr kèb cieè mbaá ndɔ.

¹² Bí bò́j mé bó né ménâ yilá sâ, bí mùnò njí cú gèh dene biì dé léí toò sâ ndɔ, bí bò Kristò lé néee nòmò dàb we dàb ye. Sâ bí lé beè Càŋ néee kìn ndɔ. Sâ te bòŋ bò nùàr seèn *Iserálà bí lé néee teèn sam ye. À lɔ́ né mene ñgòŋ ko ye te ndéb nyî mboón, mé njéh mene à lɔ́ bí teèn yí kéh ná ñgwêh. Sâ bí lɔ́ cu sâ néee *wóŋ ñgɔ́ ye, bí mé ndèm lè sam, Càŋ lé mé yilí beè biì cu sâ ná ñgwêh ndɔ.

¹³ Mé njéh mene, kènê Càŋ bí bò Kristò sie bilí gi aá kèn. Bí bò́j mé lé naá giì nòmò dàb we dàb

mé Càŋ léí toò sâ baá gi kènê kwarè seèn. Sâ dɔ́oŋ né gi mé njua húóm Kristò.

14 Còŋ beèh né bú. Lòù sam, à lé naâ feh seèn *semé, à sie bilí bò Jûf mé bòó mé Jûf sam mé njéh, à tulu sɔm kòŋ mé lé naâ bó mé sòn hihiné kerré kwaá doô. Bùnò gi lètenè bɔ̄on ndɔ, bó dɔ́oŋ ɳaá bilí gèh cén.

15 Né mene bò *sóú Jûf dé kàn mé dé kân dɔ́oŋ, Kristò bó tɔr wula gi áá kèn, ye te gèh nùàr fà ɳa bilí, bó me yuo gèh dé feê cén, bó den yoòr nyî, bó ɳgweé fu ma.

16 Kristò yeé kuú baá ké ter te toû, à kuú nyoló lɔ kèrrè hèllè ké teèn sâ. À lɔ gèh nùàr fà sie bilí naâ mé cio bú sâ, te nde ye gèh dé feê cén ɳaá, à nyɔgó njií bú yoòr Càŋ.

17 Kristò lé ká te wóŋe ndeè naâ Njàgà Bagaà se ndɔ, te bí bòó mé Jûf sam kwa gi còŋ, wanɔón bí bò Càŋ lé naá giù nòmò dàb we dàb. Déi né cu, te bò Jûf mé né dé bɔ̄on kwarè Càŋ kwa gi còŋ ménâ ndɔ.

18 Sâ kènê né mene Jûf mene Jûf sam dɔ́oŋ, Cúcuí Tele beèh Càŋ né gi béh yoòr, béh baá mé sòn toò Càŋ; né mé njua Kristò.

19 Mɔ né mân, sâ bí bòó mé Jûf sam dɔ́oŋ, kìn beè Càŋ sam cuú. Bí bó nòmò dàb we dàb sam cuú ndɔ. Bí kènê baá gi huaán, faá bò déi no, bí bó kènê mbàgà Càŋ sio né dɔ́oŋ, bí bó né bò nùàr seèn.

20 Bí né gi felè maàŋ meé den. Maàŋ sâ né bò mbòŋ tebê bó bò *sòn-Càŋ bò. Taá dàn teèn né

bú Yeésò Kristò nùà njèh.

²¹ Gwà sâ tarésé den né mé bú, te ham nyegé bagasé, ña gwà Cànj dé koô mé bú nùà njèh ndo.

²² À gwà sâ me né mé bí, te den bèh joloò Cànj, Cúcuí seèn cer beh teèn. Lòù sam, bí bò Yeésò Kristò né koó teé bilí.

3

Seé Pôl felè bòó mé Jûf sam

¹ Yeé baá ménâ, mè Pôl mé né ká gwà cibì felè Yeésò *Kristò, mè né Cànj felè biì bòó mé Jûf sam dua.

² Bí lé naá giù ñgweé, ye Cànj mé húóm-temé seèn lé naâ mè seé hên jege haá, ye mè a, ndé ké lètenè biì seé nyî boó jegé.

³ Njií mé à lô naá giù nyegé naáb kwaá sâ, à lé naâ mè njolò ñené feh ndo. Mè la naâ bò njàb déi teèn nyagá weh, te mè tema njií bí.

⁴ Mô bí baá mvù mò hên jané, bí nde né teèn ñené koó, ye mè né gi mé njèh nâb felè Kristò sâ ká lè ma.

⁵ Njií mé lé naâ lòù leér den sâ, Cànj lô bú mé bò léí-toò bò ñéné fèh ná ñgwêh. À nde Cúcuí seèn yoòr bò mbòñ tebê seèn mé bò *sòn-Cànj bò tema njií seér aá kènê, te à nde ye bó ñené feh.

⁶ Njèh lèrrèb sâ né ye: mé Njàgà Bagaà sâ, bò Jûf mé bòó mé Jûf sam dòóñ, nde gi né ñgúlú Cànj yieé, bó dòóñ baá gi yoòr yo cén, bó né gi te ndéb mé Cànj lô kwa kwaá naâ mé Yeésò Kristò doô teèn ndo.

⁷ Mè mbòŋ Njàgà Bagaà hén ŋa lom né mé fùgò húóm-temê Càŋ felè mó, à mè terreb seèn yoòr nyeén su né kóó.

⁸ Wanɔ́ŋ, ŋgweéh lètenè bò nùàr Càŋ dɔ́ŋ, lólôb cèrè-mbáŋ bò cèrè-mbâŋ faá mè no sam mà. Mé njéh mene, Càŋ né cu mè jere lòù kóó seér, ye mè a, ndé bòó mé Jûf sam ŋgòr felè ŋgùlù mé né beè Kristò se. Mè tueé bí, ŋgùlù bú sâ dé tueé sam.

⁹ Ye mè a, sè ŋágá kwá nùàr dɔ́ŋ tieè ma, te bò ŋgweé kò gèh dé mé Càŋ né njèh nâb sâ mboón. Nùà njèh né bú Càŋ, à lò ménâ nyegé nab kwaá naâ kóó,

¹⁰ ye te ndeè ŋené yuo kelà te mbàgà nyî mâñ, te bò cilì Càŋ bó bò tetarê bò ké ter ka vulû ŋene ŋagá kóŋkɔŋ nyî mé ceér hihiné teèn.

¹¹ Càŋ mé Yeésò Kristò Fehtoo beèh mâñ boó né jéjég faá à lò naá giù mé kàgà-ndòn seèn dé kèì cén nyegé kwaá no.

¹² Kènê, béh baá mè sòn toò Càŋ teèn, béh njeré déi vèh cú njua mè béh né beè Kristò, mè temé beèh né gi yoòr seèn ndò.

¹³ Sâ kúkùr biì, mɔ dàm gèr né mene mè seé felè biì weh, bí té gùr, mè gèr ŋene né te bí yila ŋgùlù Càŋ.

*Gwaân *Kristò*

¹⁴ Yeé baá ménâ, mè né toò Tele beèh Càŋ cemmé.

¹⁵ Né mene ké ter, né mene ká doó, mbàgà bò nùàr dɔ́ŋ njebá gi né mé yilí seèn.

16 Càŋ እግዥም ነለ ለመ bú. ሊና የሁዳያዊ በቃል ነው እና የሚከተሉት ደንብ ነው፡፡

17 Kristò a, ጽሑፍ ለመ ትክክል ነው እና የሚከተሉት ደንብ ነው፡፡

18 ይህንን የሚከተሉት ደንብ ነው፡፡

19 ይህንን የሚከተሉት ደንብ ነው፡፡

20 ይህንን የሚከተሉት ደንብ ነው፡፡

21 ይህንን የሚከተሉት ደንብ ነው፡፡

4

Yo cén mé gà hihiné

1 ይህንን የሚከተሉት ደንብ ነው፡፡

2 ይህንን የሚከተሉት ደንብ ነው፡፡

---

* **3:16 3:16** Nuaá mé né gi mé njeh dōón beè.   **4:2 4:2** Kol. 3:12-13

³ Bí kóo ye, Cúcuí Càŋ né bí bécénè teé bilí. Bí lègè lòm tégi, te bí den le bò cén bò, bí den mé còn lètenè biì, faá Cúcuí te bilí né bí nò.

⁴ Ngweéh yo *Kristò né gùm cén, Cúcuí Nagâ cén ndɔ́ mà. Mé ndèm né ménâ ndɔ́, à né lom bëh cén. Càŋ bí dɔ́ón yilá bilí gi né teèn.

⁵ Fehtoò beèh né lom cén, bëh temé kwaá njií cén, nòmò Càŋ koù cén,

⁶ Càŋ né lom cén ndɔ́, Tele beèh dɔ́ón né bú, felè njèh dɔ́ón né bú, à seé boó laré né dɔ́ón, lè njèh dɔ́ón né gi bú ndɔ́.

⁷ Bí kóo ye, lètenè beèh nùà kàn né mé gà seé seèn yoòr faá Kristò haá keéh né bú mé húóm-temé seèn nò.

⁸ Né faá né te mvù Càŋe felè Kristò nyagá kwaá ndɔ́, ye:

À yeé baá ké ter te vulúu ɳaá ndee,
à sie sie bò bùnò bò beè,
à seé ká doó haá lɔ́ mé bò nùàr.»

⁹ À yeé ɳaá nde aá ké ter te vulúu, sâ tueé né ye naàn? Ngweéh sâ ye, à lɔ́ jògò kura suagà lɔgò naâ tóg ká doó mà.

¹⁰ Nùà cén mé lé ká doó suagà naâ kɔ́ sâ, lé ké ter felè vulû ɳaá nde cuù naâ kɔ́, te à ɳené yuo kela giì te njèh dɔ́ón.

¹¹ À nùà kàn seé hihiné haá né kɔ́: à bò déi haá né seé mbòñ tebê, bò déi *sòn-Càŋ, bò déi njòr Càŋ se yɔ́òñ, bò déi tèñ bòñ bò Kristò bò, bò déi nùà fèh-njèh.

¹² À bò seé hihiné ménâ geé haá né te bò gam bò Càŋ bò, bò yií gi be te seé Càŋe ndɔ́, te mbàgà

Cànj mé né kukunj Kristò kwaá yam njií gi temé yoòr seèn.

13 Gèh dé sâ, ndeè béh sie bilí nyegé nde né koó, te temé mé béh né yoòr Kristò kwaá njií doô yuo gi kèì cén, te béh dɔ́ŋ kɔ nyegé Njunà Cànj bagasé, béh kula jolo wa ye nùàr faá bú nɔ, béh yoòr den mé kèkènè seèn mé gùm mene ndɔ.

14 Sâ, béh faá bò huaán memanè dèn ndé cú. Gwaán cu sâ ndéb bò nyeén bò né mene ter lulí ɳaá, mé béh kóbó ndóré gò ndé cú, faá fu né mé mvù́ɔb nòmò dùà dɔ́ŋ kobó ndóré gɔ nɔ.

15 Béh dé beèh túé ɳágá sér á gècén mé gwaân mene; béh né te njèh dɔ́ŋ mé gècén mene kulá laré, te béh kula wa faá Kristò nɔ. Felè beèh né bú.

16 À bò gà hihiné bëcénè me jolo bilí né koó. Bò gà sâ yo ɳa né koó ndɔ. Bò gà sâ, dé kàn yoòr mbeî bagasé nyɔgó nde né mé cègè seèn faá Cànj bɔ́ kwaá nê nɔ; ye mɔ gà dé kàn baá seé seèn faá tueé nê nɔ boó, te yo somo huɔm, gwaân yam sie bú beè mé gùm mene ma.

Dene dé feê mé *Kristò

17 Mè bí hên tueé njií né mé yilí Nùà Dueè: Cànj a bó bí gɔ cu gó bò Cànj-kô bò déì. Bó dé bɔ̄on kɔ cegé né mbaá munó cur njií,

18 lo bɔ̄on felè né cibi mbaá, bó te yɔŋ Cànje né kìn. Lòù sam, bó né bò cùr, bò taŋwan bilí né bó ndɔ.

19 Bó fegùlì kó cú, bó yoòr yɔ waá seér né fúár; bó né nulú yoòr huan su, dé sie komoò sam nde cuú.

20 Bí gè lòm mé ceér bɔ̀n nɔ́ŋ. Kristò lé bí dé biì gèh dene bú sâ fēh sér ná ŋgwêh.

21 Ngweéh mé gècén mene, bí lé naá giì kùr Kristò ŋgweé, bó feh bí gècén mé né yoòr seèn ndɔ́ mà.

22 Sâ, bí húár yùò lòm dé biì te dene bú léí toò hèllè nɔ́ŋ, bí ŋá bò fefeê bò, wanɔ́ŋ gèh dene bú lélaj négér hèllè lé bí bele njií seér naâ lè cio.

23 Kènê yoòr biì a, ŋéné sér á dene feê, mé mùnò feê ndɔ́.

24 Bí yoòr sù sér á yo dé feê. Bú sâ né yo mé Càŋ lɔ̄ sií naâ, ye te felá yo dé nyí nùà njèh; te teèn ŋjené lom seé didilî, jéjég seé mé yuo yeé te gècén.

25 Mɔ́ né mân, bí máb nyeén! Nùà kàn a, túé lòm gècén mé mbeí. Lòù sam, béh dɔ́ŋ bilí me gi né yo cén.

26 Mɔ́ temé baá nuaré déì yulá, bú a, kèkeè; mɔ́ sam, à nde né veén mé njéh sela. Nùàr a, té mé yúlá-temé lè gùm cieê só yílí.

27 Bí té gwà̄n mé tähòrò yií keéh be teèn.

28 Nuaá mé né yeé yíb ŋuoób, bú a, sòm be teèn nɔ́ŋ. Bú a, té kòb bó cú, à lègè sér mé ba beè seèn te gam bú, à gam keéh bò saám bò teèn ndɔ́.

29 Ngòr a, té bí sònò yùò jélá; sònò biì a, yùò sér bò ŋgòr bebagaà mé nde né bò mbaábi te ceér Càŋ gam, te Càŋ kulu bó mé njéh.

30 Càŋ a bó bí bɔ́ yulá Cúcuí Càŋ temé; bí kóɔ̄ ye mágá Càŋ nùà njèh yoòr biì né bú. Temé beèh

lè die né mé bú, ye loù sâ wa, Càŋ nde né béh dé kèi cén yili sɔm ma.

³¹ Bí káb lóú njí jélá-temé ké dàb; ɳá-temé bô fúrú-temé ké dàb ndo. Tɔgɔ bô séb a tíndôg. Bí té temé jéré, te ɳgòr veén leér yuo lètenè biì.

³² Bí dèn sér lètenè biì léláŋ húóm-temé, bí né mé jere lètenè biì koó kuú ndo. Dé kàn a, kúlú sòm veén mbeí senà lè seèn, faá Càŋ né veén beèh doó mé Kristò kulú njíí nɔ.

5

Dene bëh ɳagâ

¹ Kènê, bí baá bò huaán yíé-temé Càŋ. Mɔ né mân, sâ dene Càŋ nùà njèh a, ɳéné lòm yoòr biì koó.

² Bí njèh dɔóŋ bó gí mé gwaân bò mbaábiì lè faá *Kristò né mé gwaân beèh lè nɔ. À lé mé njéh kuú naâ felè beèh, à nde dé seèn Càŋ *sèmè haá seér mé gùm seèn nùà njèh; te yo Càŋ nɔré mé njéh.

³ Kènê, bí baá bò nùàr Càŋ; Càŋ a bó bí nde yàgà; bí té négér cór, bí té temé te ɳgúlú kwá njí. Né mene dé tueê, gèh bò njií hên a, té sònò biì yùò.

⁴ Bò ɳgòr vevenê a, té sònò biì ndùàlè yùò. Né mene ja, bú a té bí sònò yùò jélá vé ndo. Bí te njèh dɔóŋe vrà sér Càŋ dé vraà.

⁵ Mè né tueé ye bí a, nuaá mé né sár gwaá, bô tánégér mé nùà nyaâ dé bɔ̄n ɳgùlù Kristò bô

Càŋ yié ndé ɳgwéh. Dé nyaâ, njií mé nùàr né mbeí nomó dɔ́ŋ, né cècàŋ beè nùà sâ.

6 Càŋ a bó nuaré déi waà, né bí mé bò ɳgòr mbembaâ bele weh. Bí kóo ye, temé né yeé Càŋ mé bò seé vevenê hèllè ɳaá, à jeré njií bò dúágátie bò gèr yoòr.

7 Bí bò sâ bò té mé njeré déi bó kwàrè gùm dɔ́ŋ.

8 Bí dé biì te cibi faá léí toò nɔ sam cuú, bí kènê yoòr baá gi mé ɳagâ Fehtoò beeħ Yeésò Kristò. Bí gò bá gò nuaá mé né bëh ɳagâ,

9 bí né tàb faá bòó mé né bëh ɳagâ nɔ waá ndɔ: bí dèn lòm léláŋ húóm-temê, léláŋ dene dilî, mé léláŋ gècén.

10 Bí lègè lòm tég, te bí ɳene kɔ bò njií mé né Fehtoò beeħ yoòr huóóm, bí bɔó cí.

11 Bò ɳgiín seé mé bò macùr né bëh cibì bɔó dɔ́ŋ, bí té be teèn yí, bí sàlè sér bó mé njéh lòu.

12 Wanɔónj njií mé bò sâ bò né yeé lòù bɔó leér gɔ hèllè, dé mé nùàr nde né tueé komo mé fegùlì sam.

13 Mɔ bó né njeré déi cie salé sɔm, kèkènè njií sâ nde né cie ɳagá le.

14 Lòù sam, njií mé né ye bèsónè dɔ́ŋ, né suútenè. Bó te mvù Càŋe tueé né dé cí, ye:

Wò baá lóm kpóg.

Nyìmè yùò lètenè bò komô nyimè,
te yoòr yeè ɳené seér ɳagâ Kristò.»

15 Sâ, mɔ né mâñ, kɔ bí bɔŋ nyegé feh mé dene biì bagasé ndɔ. Bí té dene macùr këmà; yoòr biì a, yám sér á dene kógòn.

16 Lónj mé né toò biì ḥené dɔóŋ, bí té yì kéh, wanɔónj cafanê veén fií né kela.

17 Bí té lòù bó mbì njí, bí félá nyégé lòù, te bí ḥweé ye njií mé Fehtoò beèh né gwaán, bí boó cí.

18 Bí té mbè sèlà. Mɔ sam, bí lòù ndabé seér aá kèn. Sòn sâ, bí sèlà sér Cúcuí Nagâ,

19 bí né ḥgor Càn mé bené lètenè biì se kuú, bí né tòù Càn lòù de; bò bené mé Cúcuí Nagâ né bele teèn dɔóŋ, bí sén gí Fehtoò beèh mé njéh seèn, bí sén lòm bú mé temé biì mene.

20 Bí vrà lärè Tele beèh Càn te njèh dɔóŋe, bí vra bú mé yilí Fehtoò beèh Yeésò Kristò, bí té sòn dù.

Dene ma gwà lètenè si bâ veèh

21 Bí bòó mé né *Kristò veéh dɔóŋ, bí ḥgwé kú sòn lètenè biì ḥweè.

22 Bò véh a, ḥgwé sòn bò si boòn faá bó ḥweé né sòn Fehtoò beèh nɔ.

23 Lòù sam, felè veèh né si; né faá felè mbàgà Càn né Kristò ndɔ nɔ. Mbàgà sâ né kukuŋ seèn, à bú yili sɔm yeé kɔó.

24 Sâ bò véh a, ḥgwé lärè sòn bò si boòn te njèh dɔóŋe, faá mbàgà Càn ḥweé né sòn Kristò nɔ.

25 Mé bí bò siib ndɔ, bí gwàñ lòm bò veèh biì mé temé cén faá Kristò lé naâ mbàgà Càn gwaán, à kuú felè seèn nɔ.

26 A lé teèn kuú naâ ye te mbàgà Càn den lom beè Càn ḥagásé, faá nyí lé naâ giù bú mé nòmò bô ḥgor nyeén kwaá nɔ.

27 Sâ dɔ́ŋ, ye te mbàgà Càŋ toò nyî tuo kela lom kóbè sâ, à luagár huom yàgà, à den pír, à dé nyî den lom mé gùm mene.

28 Mɔ né mân, sâ bò siíb a, gwàn lòm bò véh bɔ̄n mé temé cén faá bó gwaán né ŋgàŋ yoòr bɔ̄n nɔ. Nuaá mé né veèh mé temé cén ménâ gwaán dɔ́ŋ, gwaán né ŋgàŋ yoòr seèn nùà njèh.

29 Á sâ, nuaré déi né yeé ŋgàŋ yoòr seèn koó bunó cuú ndɔ wa? Ngweéh à bú koó seér yeé mé yáb, à bɔŋ nyegé bú wa? Né faá Kristò bɔŋ yeé mbàgà Càŋ ndɔ nɔ.

30 Lòu sam, béh dɔ́ŋ, béh né gi bò gà seèn.

31 Né dé cî mé nùàr nde né tele bô meí si loó, à nde veèh kwa, bó bú den, te bó fà dɔ́ŋ ŋa lom cén.» Né te mvù Càŋ ménâ nyagá den.

32 Ngéi ŋgòr gècén né te lèmè hên ŋené ŋagá. Mè kɔ né dé mó ye, ŋgòr hên tétég jue né Kristò bô mbàgà Càŋ.

33 À jue cu ma gwà ndɔ. Nùà kàn a, gwàn lòm veèh seèn mé temé cén faá à gwaán né ŋgàŋ yoòr seèn nɔ. Ma dé kàn a, ŋgwé táré sòn siì ndɔ.

6

Bò huaán bó bò tele mé meí

1 Bí bò huaán, seé biì toò Fehtoò beèh né sòn bò tele biì mé meí biì ŋgweê, te dilí ye.

2 Né te mvù Càŋ ménâ nyagá den ndɔ, ye: Ngwé sòn tele yeé mé meí yeé ma. Bèh joloò Càŋ dé toò jògò mé ndéb né teèn baá ye bú hên,

3 ye mɔ wò né mâñ bɔó, wò nde né samésé den, cieé yeè maga ye ká te wóŋe ndɔ.

4 Mé bí bò tele huaân ndɔ, bí té bò huaán temé bó yúlá, bí léb sér bó ndéb, bí né bó mé temé Fehtoò beèh lè soró nyegé.

Bò kwer bó bò tele seé bɔɔn

5 Bí bò kwer, bí ŋgwé sòn bò tele seê biì, bí vèh bó veèh, bí né toò bɔɔn lòù ndelé seér. Bí bó lòm seé bɔɔn mé temé cén faá né seé *Kristò nɔ.

6 Bí té léláŋ njolò nùàr bó húóm lòm, ye te bó keí bí, bí dɔónj bó sér faá bò kwer Kristò nɔ. Bí njèh dɔónj bó gí mé temé cén faá Càn gwaán nê nɔ.

7 Bí seé bɔɔn bó lòm mé kàgà-ndòn biì faá né seé Fehtoò beèh nɔ, bí té túé ye né lom seé dé bò nùàr.

8 Bí kóo ye, nuaá mé né seé teèn bɔó yií dɔónj, né mene kwer, mene kwer sam, nde né sàgà beè Nùà Dueè mé seé sâ kwa ma.

9 Bí bò tele seê, bí bó yí mé bò kwer biì teèn ménâ ndɔ, bí té bó lòù mgbálé. Bí kóo ye, ké te vulúu bí bó dɔónj né gi mé Tele cén, à dé seèn nùàr lòù gèì bëh.

Kò bò Yeésò bò

10 Mè tueé lɔ né ye bí a, bí bílí dèn gí beè Fehtoò beèh, te bí taré nyegé mé terreb dé seèn.

11 Bí yoòr wèh sù kwá sér bò njèh taâb mé né beè Càn, te bí kwa nyegé terreb, bí njebá taâb mé táhòrò nùà kóŋkɔónj, à bí bëlè cú.

12 Bí kóo ye, béh taâb sâ mé nùàr líe njí ŋgwéh, béh lie njií né mé bò càn tándulu ké ter ka vulû,

béh lie njií mé kunduŋ *wóŋ cibì bò bò terreb ká teèn hihiné mene.

¹³ Mɔ né mân, bí beè njébá lòm mé bò njèh taâb dé Càŋ, te loù mé cieé veén nde jueè teèn, bí kwa terreb, bí weh *Sátàn seé; bí kɔ taáb, sâ bí néé ter njebá den ye.

¹⁴ Bí mélá dèn gí te gule; bí dèn lòm bò gècén bò, sâ né kàndá biì, bí teneè cám kwá cí. Dene dilí né cògò taâb biì, bí yoòr vùòb kwá cí.

¹⁵ Bí yílá Njàgà Bagaà mé feh mene seè, te nùàr dòóŋ kwa dòlê. Bí yílá ménâ, sâ né débágá biì, bí gulè yí kwá cí.

¹⁶ Bí kwá njí dèn temé yoòr Fehtoò beèh, kò biì né cí, te cií nyegé bí, sàŋ bí siè cú. Táhòrò né mene bí sàŋ yoòr si njií, nde né mbaá nyimé le.

¹⁷ Bí gwàŋ lòm dé gwaân ye Càŋ né bí yili sɔm; tàm taâb biì né cí. Bòù-taâb biì né ŋgòr Càŋ; bí wèh siè beè. Cúcuí Nagâ haá né bí kɔó.

¹⁸ Bí dùà dèn Càŋ cu dòóŋ mé Cúcuí seèn lè, bí té sòn mé bú dù. Bí dèn làŋ ndɔ, bí né tég njebá taré, bí né Càŋ felè bò nùàr seèn dòóŋ dua laré.

¹⁹ Bí né bú felè mò dua ndɔ; bú a, há mè njàb ŋgòr mé né teèn yilá, mè tueé cí, te mè se ŋaré nyegé Njàgà Bagaà mé lé naâ bèh naâb leér den doô, mè njeré déi vèh cú.

²⁰ Mè la néé mene ká gwà cibì ye, mé njéh mene, Yeésò Kristò mè sie kwaá né nùà tebê, ye mè a, sè Njàgà Bagaà seè. Bí dùà Càŋ felè mò, te mè se lom mé terreb faá gwaán nê nɔ.

Bèh cerê

21 Yíé-temé beèh Tisîk mé né seé Fehtoò beèh teèn bɔó yií, tueé nde né bí dene mò kɔó, te bí den mé njàgà mò tieè.

22 Mè bú ké yoòr biì tétég tema njií né dé cî, te bí kɔ gèh dene beèh, temé die bí lè.

23 Tele beèh Càŋ bô Fehtoò beèh Yeésò *Kristò a, há lärè bò mbaábi dolê dɔóŋ; bô a, bô te bí gwaán kuú lètenè biì, bí kwaá njií ñeí temé yoòr bɔɔn dé ñeî.

24 Bòó mé né gi Fehtoò beèh Yeésò Kristò dé kèì cén gwaán dɔóŋ, húóm temé Càŋ a, ká siè gí bô beè.

**Mvù Ngòŋ Feê
Mambilla NT (Cameroon-Le Nouveau Testament en
mambila)**

copyright © 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cameroon Mambila

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 26 Jul 2025 from source files
dated 13 May 2025

f0e8e7ba-c2cf-57f7-9a60-8ff0e792e158